

KOLUMNI

Matti Salonen, Tampereella 26.1.2010

Asevelvollisuuslaki romukoppaan

Suomessa on yleinen asevelvollisuus. Asevelvollisuuslaki edellyttää jokaisen terveen suomalaisen miehen suorittavan asevelvollisuutensa hänelle kutsunnoissa osoitetussa yksikössä. Nykyinen asevelvollisuuslaki antaa myös naisille mahdollisuuden suorittaa vapaaehtoinen asepalvelus. Selkeä ja erinomainen laki tarjoaa järkeenkäyvät perusteet, joita voidaan tarvittaessa soveltaa vakaumuksen perusteella vapauttamiseen, siviilipalvelukseen ja mm. lykkäysten myöntämiseen. Järjestelmä on toiminut moitteettomasti kymmeniä vuosia, josta ehkä paras osoitus on siviilipalveluksen suorittaneiden vakiintunut määrä. Suomalaiselle asevelvolliselle tyypillisestä jupinasta ja purnaamisesta huolimatta asevelvollisuus on tehnyt pojista miehiä.

Asevelvollisuuslaki kohtelee kansalaisia tasapuolisesti. Samaa ei voi enää sanoa Puolustusvoimista. Kutsunnoissa osa kutsuntaikäisistä vapautetaan palveluksesta kerta katsomalla, halusivat he sitä tai eivät.

Puolustusvoimat on aikansa kiemurrellut erilaisten selitysten viidakoissa. Selitykset ovat alkaneet maistua puulta. Olimme saaneet kuulla varusmiesten olleen milloin liian lihavia, milloin liian laihoja ja milloin mistäkin syystä palvelukseen kelpaamattomia. Uusin peruste asepalveluksesta vapauttamiselle on palvelusmotivaation puute. Palvelusmotivaation puute on käsitteenä hieno. Selkokielellä käsite tarkoittaa, ”Mua ei huvita”.

Suomen asevelvollisuuslaki ei kuitenkaan tunne palvelusmotivaation puutetta palveluksesta vapauttamisen perusteena. Yleisimmät perusteet ovat olleet selkeästi fyysisiä tai psyykkisiä. Puolustusvoimat onkin aloittanut terveiden palveluskelpoisten varusmiesten syrjinnän. Yleinen asevelvollisuus on omatekoisella lain tulkinnalla korvattu valikoivalla asevelvollisuudella. Valikoivan asevelvollisuuden taustalla lienee ainoastaan sodanajan joukkojen jatkuva vähentämisen tarve. Puolustusvoimien edellisen komentajan aikana ennakoitiin sodanajan vahvuuksien laskevan 250.000 sotilaaseen. Tänä vuonna tiedotusvälineet ovat jo ehtineet ennakoida 200.000 sotilaan tynkäarmeijaa.

Puolustusvoimien omatekoiset ratkaisut eivät enää tue yleistä asevelvollisuutta. Ratkaisu ei myöskään täytä eduskunnan Turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon vaatimuksia, joiden mukaan yleisellä asevelvollisuudella pyritään turvaamaan koko valtakunnan alueellinen puolustus. Koen sietämättömänä, että viime vuosien aikana julkistamani pahat aavistukset ovat toteutuneet yksi toisensa jälkeen. Lukijan on hyvä huomata, että 200.000 sotilaan sodanajan joukkojen koulutustarve koskisi enää vain puolta

asevelvollisuusikäisistä ikäluokista. Myös kantahenkilökunnan tarve on vähentynyt. Vapautuneet paikat täytetään pitkälti sisäisin siirtein. Miten tämä sitten vaikuttaa kantahenkilökunnan etenemiseen uralla ja henkilökunnan oman motivaation ylläpitoon, on arvattavissa. Kadettikoulusta on tullut ponnahduslauta hyviin siviilivirkoihin.

Reservijärjestöt ovat vielä saaneet riveihinsä uusia jäseniä, mutta kuinka kauan? Tulevaisuudessa varusmiehet vähenevät selvästi, mutta ovat ehkä entistä innostuneempia maanpuolustustyöstä ja omasta jatkokoulutuksestaan. Tulevaisuudessa pääsy varusmieheksi saattaa olla etuoikeus, jota pitää anoa ja vieläpä perustella vakuuttavasti. Olemmeko todella Ruotsin tiellä, jossa viimeiset ikäluokat ovat astumassa palvelukseen? Mikä on sotilasperinteen tulevaisuuden kuva Suomessa? ”Olin meidän suvun viimeinen varusmies”. On siinä lapsille kerrottavaa, isän sotajuttuja nääs!